

EXPRESSE

redactie: drs. G.Ch.O. Boosman, drs. L.M.L.H.A. Hermans, J.J. Metz; redactie-adres: Binnenhof 1-a, 2513 AA 's-Gravenhage, tel. 070-61 49 11;
organisatie: J.N.J. van den Broek; abonnementsadministratie: algemeen secretariaat VVD, postbus 19027, 2500 CA 's-Gravenhage;
abonnementsgeld: f 50,- per jaar; vormgeving en druk: Hofstad Druktechniek bv, Zoetermeer.

Commentaar van drs. Ed Nijpels op bezuinigingsplan Volksgezondheid

Naar aanleiding van een spreekbeurt van de CDA-fractievoorzitter Bert de Vries laat VVD-fractie-voorzitter, Ed Nijpels, weten geen enkele behoefte te hebben aan gekisbis over een zo belangrijke zaak als de volksgezondheid. Nijpels betreurt het in hoge mate dat de discussie over een aantal belangrijke punten in de volksgezondheid nu gepolariseerd dreigt te worden in plaats van de partijen op zake-lijke wijze kijken hoe ze het met elkaar eens kunnen worden.

De VVD heeft de afgelopen weken geprobeerd met CDA en kabinet tot overeenstemming te komen over een aantal bezuinigingsplannen in de volksgezondheid. Voor de VVD stonden en staan daarbij centraal de kostenbeheersing in de volksgezondheid, een vergroting van de keuzevrijheid van de verzekerde en een grotere mate van eigen verantwoordelijkheid. Het CDA had er verstandig aan gedaan, aldus Nijpels, nauwkeurig kennis te nemen van de letterlijke tekst zoals hij die afgelopen zaterdag op het VVD-congres heeft uitgesproken. De overtrokken reactie van het CDA was dan onnodig geweest.

Tijdens het VVD-congres op zaterdag 17 maart 1984 zei drs. Ed Nijpels over deze zaak het volgende:

De kosten van de gezondheidszorg blijven sterk stijgen. Het is nodig dat ook hier een bezuinigingsbeleid wordt gevoerd. In het regeerakkoord is afgesproken dat er in 1986 ruim 3 miljard zal moeten zijn omgebogen. Ruim twee derde deel van deze ombuigingen zal worden gevonden door echte bezuinigingen: beddenreductie, budgettering van de kosten, verschuivingen van de tweede lijn naar de eerste lijn, enz. enz.

Dit ombuigingsprogramma staat op de rol en wordt uitgevoerd. Naast deze ombuiging van 2 miljard is verder afgesproken dat er nog 1 miljard zal moeten worden omgebogen binnen het verzekeringsstelsel. Daarover wordt nu de discussie gevoerd. Het is jammer dat door voortijdige en onvolledige perspublicaties misverstanden zijn ontstaan over de invulling van dit deel van het ombuigingspakket. Het CDA-Kamerlid Lansink heeft voor zijn beurt gesproken. Er is geen kant en klaar plan van CDA en VVD. Wel bestaat er overeenstemming over de globale richting van een wijziging in het verzekeringsstelsel die nodig is om:

- verhoging van de ziekenfondspremie te voorkomen;
- meer prikkels tot kostenbeheersing in het verzekeringsstelsel aan te brengen;
- de verzekerden meer keuzevrijheid ten aanzien van het te verzekeren pakket aan te bieden.

Kern van de opvatting is dat er voor een aantal voorzieningen een ander verzekeringsstelsel komt dat een zuinig gebruik van de gezondheidszorg bevordert. Pas dan kan voorkomen worden dat de premies blijven stijgen. Daarom hebben wij aanbevolen om over te gaan – voor een deel van de voorzieningen – op een restitutieverzekering

met een eigen risico aan de voet, zoals dat in verschillende vormen reeds bestaat voor ambtenaren en particulierverzekerden.

Voor de verzekerden biedt dit het uitzicht op meer keuzevrijheid en minder hoge premies, met name als het in te voeren eigen risico tot een zuiniger gebruik van de gezondheidszorg leidt. In dit verband heeft de VVD een aantal voorbeelden van voorzieningen genoemd die in dit nieuwe deel van het verzekeringsstelsel kunnen worden ondergebracht. Financieel gezien is er geen absolute noodzaak om alle genoemde voorbeelden (tandheelkunde, geneesmiddelen, taxivervoer, fysiotherapie en eerste twee dagen ziekenhuisverpleging) in dit tweede traject onder te brengen. Immers er moet een bedrag van ruim 900 miljoen (in 1986) worden gehaald, terwijl de genoemde voorbeelden een bedrag van 2300 miljoen omvatten. Onze bedoeling was en is dat het Kabinet zich aan de hand van de voorbeelden beraadt over de vraag welke precieze invulling het meest verantwoord is.

Ook de koopkrachteffecten zullen door het Kabinet berekend moeten worden. Pas als die bekend zijn is een definitief oordeel te geven. De VVD hecht echter sterk aan de grondgedachte dat er in het versterkte ziekenfondssysteem een doorbraak komt naar meer keuzevrijheid, meer eigen verantwoordelijkheid en prikkels tot kostenbeheersing.

Woordvoerders van de VVD hebben zich de afgelopen tijd steeds uitgelaten in de zin zoals ik nu heb uiteengezet. Het zou jammer zijn als door voorbarige conclusies over de inkomenseffecten die grondgedachte naar de achtergrond wordt geschoven.

Noch de adviesorganen, noch de Regering zelf waren er tot nu toe niet in geslaagd dit deel van de ombuigingsoperatie in te vullen. Veel mogelijkheden zijn er niet. Een verhoging van de ziekenfondspremie wordt door ons afgevoerd evenals een ad hoc bezuinigingsbeleid zoals dat de afgelopen jaren te veel in de gezondheidszorg is gevoerd. Wat wij daarom thans hebben bepleit is een structurele doorbraak in het verzekeringsstelsel die uiteindelijk leidt tot kostenverlaging en minder hoge premies. Terecht heeft de Minister-President gisteren de grondslag van deze gedachte – invoering van een eigen risico aan de voet – een mogelijke weg genoemd.

(Voor nadere informatie: drs. D.J.D. Dees, tel. 070-614911, tst. 2080.)

Nieuwe Wet op het Nederlanderschap

De herziening van de wet op het Nederlanderschap is in de eerste plaats een aanpassing aan een aantal gegroeide praktijken en inmiddels vrij algemeen aanvaarde uitgangspunten, zoals de gelijkstelling van man en vrouw en van andere duurzame samenlevingsvormen aan het huwelijk.

Voorts wordt de naturalisatie tot nu toe formeel steeds bij wet tot stand gebracht, maar is toch praktisch grotendeels

aan de Tweede en Eerste Kamer onttrokken. De naturalisatie wordt nu geregeld in het ontwerp, als Koninklijk Besluit, zonder tussenkomst van het parlement.

Naturalisaties: ruimhartig – Toelating: restrictief.

Uitgangspunt voor de VVD-fractie was, dat de Nederlandse samenleving erbij gebaat is, vreemdelingen, die zich hier gevestigd hebben in zich op te nemen, als zij hier willen blijven. (Overigens moet worden opgemerkt, dat naturalisatie ook op de Nederlandse Antillen kan geschieden en dat daarvoor dezelfde regels gelden.)

Deze mensen worden dan niet langer als vreemdeling aangeduid en zullen gemakkelijker deel gaan uitmaken van onze samenleving. Traditioneel heeft Nederland vele buitenlanders opgenomen. Nederlandse familienamen tonen aan hoeveel geslachten van Nederlanders van vreemde herkomst zijn.

De VVD acht het onwenselijk deze trend in de toekomst af te breken.

Maar daarbij zijn wij wel van oordeel dat een klein land als Nederland niet onbeperkt grote aantallen vreemdelingen kan toelaten. Wij stellen dus een ruimhartig beleid voor met betrekking tot naturalisaties van blijvend in Nederland gevestigde, legale vreemdelingen, maar tegelijkertijd moet het toelatingsbeleid voor nieuwkomers restrictief zijn.

Verkrijging van het Nederlandschap

Er zijn drie mogelijkheden:

- 1e. Van rechtswege (automatisch)
- 2e. Door optie
- 3e. Door naturalisatie.

ad 1. Van rechtswege krijgen bijvoorbeeld kinderen van Nederlandse ouders het Nederlandschap.

Maar voorts is de VVD er een voorstander van om het kleinkind van immigranten (3e generatie) ook automatisch Nederlander te doen zijn. Daarbij geldt dan de voorwaarde, dat de vader of moeder ten tijde van de geboorte van het kind in Nederland moet wonen, en zelf ook geboren is, toen hun moeder al in Nederland woonde.

ad 2. Door optie. Dat is een verklaring om Nederlander te willen worden. Deze kan worden afgelegd door meerderjarigen, jonger dan 25 jaar, die in Nederland zijn geboren en getogen (2e generatie). Deze vreemdelingen worden dus niet automatisch Nederlander, maar moeten een lichte procedure volgen.

Tot nu toe gold het optierecht ook voor de buitenlandse vrouw, die met een Nederlander gehuwd was. Dat wordt nu een versneld recht op naturalisatie. Bovendien wordt dat ook het geval voor mannen en niet alleen meer in het geval van een huwelijk, maar ook bij andere duurzame vormen van samenleven.

Misschien kan deze regeling ook iets bijdragen aan het terugdringen van de „schijnhuwelijken“, hoewel die waarschijnlijk niet zullen verdwijnen.

ad 3. De eigenlijke naturalisatie.

Deze is mogelijk voor meerderjarige vreemdelingen, die daar om verzoeken, en tegen wier verblijf geen bezwaar bestaat.

Zij moeten tenminste 5 jaar in Nederland hebben gewoond, direct voorafgaand aan het verzoek tot naturalisatie, of slechts twee jaar, indien ze overigens minstens 8 jaar hier hebben gewoond.

Deze termijnen gelden niet voor mensen, die bijvoorbeeld vroeger al een Nederlander waren, of die al 3 jaar met een Nederlander of Nederlandse getrouwd zijn of in een

andere duurzame relatie samenleven.

Eén van de voorwaarden gesteld voor naturalisatie is ook, dat de verzoeker in de Nederlandse samenleving als ingeburgerd kan worden beschouwd.

Reeds tijdens de schriftelijke voorbereiding bracht de VVD naar voren, dat zij dit begrip gaarne wat nader ingevuld zag. Het bleek, dat daarvoor moeilijk criteria zijn aan te geven. Deze zullen in de toepassing in de praktijk van de nieuwe wet moeten worden ontwikkeld, ook door de jurisprudentie, die naar aanleiding van deze wet zal worden gevormd.

Niettemin bleven CDA en VVD deze voorzieningen niet geheel voldoende vinden. Zij hebben een amendement ingediend, dat de redelijke kennis van de Nederlandse taal (of op de Antillen: de taal van het eiland) als een belangrijk criterium opgevoerd om te toetsen of die inburgering inderdaad aanwezig kan worden geacht.

Meervoudige nationaliteit

Het beleid is erop gericht te voorkomen, dat mensen twee, of zelfs meerdere nationaliteiten hebben. Zo'n meervoudige nationaliteit is voor de betrokkenen een voorrecht en staat (dus) op gespannen voet met het beginsel van gelijkberechtiging van de Grondwet. Maar in de praktijk is ook, indien uit de nationaliteit rechtsgevolgen voortvloeien, een meervoudige nationaliteit een complicerende factor.

Nederlanders die een andere nationaliteit aannemen, verliezen dus het Nederlandschap. Overigens is de VVD ervoor om Oud-Nederlanders bij terugkeer op gemakkelijke wijze weer te kunnen naturaliseren.

Ten aanzien van de buitenlanders die Nederlander willen worden, moet het zelfde beleid worden gevoerd. Dat wil zeggen dat zij hun oorspronkelijke nationaliteit bij het verkrijgen van de Nederlandse moet verliezen.

Er zijn wel argumenten om vreemdelingen, die worden genaturaliseerd in het bezit te laten van hun oude nationaliteit. Dat zou de kansen op terugkeer naar het land van oorsprong vergroten. Daar staat dan tegenover, dat het behouden van de oude nationaliteit misschien de integratie in de Nederlandse samenleving kan belemmeren.

De fractie ondersteunt dus de regeling dat, tenzij men dit redelijkerwijs niet kan verlangen, zij de oude nationaliteit moeten laten varen.

Als men zich wil naturaliseren, moet dat immers een echte keuze zijn voor het Nederlandschap.

(Voor nadere informatie: mr. A.H. Korthals, tel. 070-614911, ist. 2119.)

Reorganisatie Rijksdienst

De VVD-fractie is van mening dat de overheid uit haar voegen is gegroeid. Als we kijken naar de konijnsgewijze uitbreiding van het ambtelijk apparaat, naar het aantal regels dat de overheid produceert, dan moeten we concluderen dat het zo niet langer kan. Om principiële en praktische redenen is het nodig dat de overheid terugtreedt.

In de ogen van de VVD-fractie heeft het kabinet dan ook twee hoofdtaken, te weten: a) het saneren van de economie en b) het saneren van de overheid zelf.

Teneinde de overheid meer beheersbaar te maken is een zestal grote operaties aan de gang, te weten: de heroverweging, de privatisering, de personeelsvermindering, de deregulering, de decentralisatie en de reorganisatie van de rijksdienst. Al deze operaties zijn in een verschillend stadium van uitvoering. Zij hangen wel allemaal samen.

VVD-woordvoerder Jan Kees Wiebenga had kritiek op de regering omdat maatregelen tot afstemming van deze operaties te lang uitbleven. Het slagen van de sanering van

de overheid is voor de VVD-fractie een toetssteen voor het succes van dit kabinet, zo zei hij.

Ministerraad

Een aantal onderdelen van het project reorganisatie rijksdienst heeft betrekking op het bevorderen van de samenhang in het algehele regeringsbeleid. Deze kunnen onder meer worden bevorderd door het opstellen van een jaarlijks actieprogramma, een algemene begrotingstoelichting, en een sociale miljoenennota.

Het actieprogramma bevat een aantal beleidsvoorname, volgens prioriteit gerangschikt in vijf verschillende hoofdbeleidsgebieden, te weten: 1) bestuurlijk-juridische zaken, 2) sociaal-economische zaken, 3) leefbaarheidszaken, 4) sociaal-culturele zaken en 5) internationale zaken.

Deze clustering zou ook invloed kunnen hebben op het aantal onderraden van de ministerraad en het aantal ambtelijke voorportalen, hetgeen een goede opschoning zou betekenen. Geen behoefte heeft de VVD-fractie aan ministers met een aparte status, of een zogenaamd kernkabinet.

Teneinde op dit niveau de verstarring te doorbreken, vroeg Jan Kees Wiebenga of de minister van Binnenlandse Zaken nog eens zijn gedachten wilde laten gaan over de verbreiding van staatssecretarissenschap tot de functie van onderminister, opdat vervanging van ministers in de Kamers en in de Ministerraad eenvoudiger wordt. Het zou bovendien misschien niet slecht zijn om zonodig tussentijdse verschuivingen tussen bewindspersonen in het kabinet te kunnen bewerkstelligen, zo stelde hij.

Tegen het aanstellen van een enkele politieke adviseur – op tijdelijke basis – ter ondersteuning van bewindspersonen, heeft de VVD-fractie geen bezwaar.

Essentieel is versterking van de bevoegdheden van coördinerende ministers. Daartoe werd daarover een VVD-motie ingediend.

Voorts wil de VVD-fractie vaart zetten achter het verminderen van de circa 200 interdepartementale commissies. De splitsing van het ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne acht zij geslaagd. Voor de volgende kabinetsformatie dienen meerdere alternatieven voor een departementale herindeling gereed te liggen.

Sanering adviesraden

Het recordaantal van ca. 350 adviesraden is onaanvaardbaar. Te vaak worden daarvoor deelbelangen benadrukt. De woordvoerder bepleitte krachtige voortzetting van de saneringsoperatie. Verplichte advisering moet worden afgeschaft, er moet een periodieke evaluatie komen, en de kosten van het adviesradenstelsel moeten worden beheerst, bijvoorbeeld door het zichtbaar maken van alle kosten op de begroting, en het eventueel invoeren van een contributie voor deelnemende maatschappelijke organisaties. Om te garanderen dat alle overblijvende adviesraden bij wet worden ingesteld, diende Jan Kees Wiebenga een motie in. Tenslotte vroeg hij bij dit onderdeel hoe de regering deelname van vrouwen aan adviesraden denkt te bevorderen.

Bedrijfsvoering

Aandacht besteedde onze woordvoerder nog aan de bedrijfsvoering bij de overheid. Met de regeringscommissaris bepleitte hij o.a. een drastische doorlichting van de „overhead” en een beter automatiseringsbeleid.

Al met al was zijn betoog een oproep aan de regering om nu tot daden over te gaan. De VVD-fractie zal voorzover nodig hierbij een aanjaagfunctie vervullen.

(Voor nadere informatie: Mr. J.G.C. Wiebenga, tel. 070-614911, tst. 2092.)

Afronding Medianota

Op dinsdag 20 maart jl. vond na lang wachten de stemming plaats over de moties betreffende de medianota. Oorspronkelijk zou de stemming een week eerder hebben plaatsgevonden, echter het feit dat – zelfs tot kort voor de stemming – nog een groot aantal moties werden ingediend maakte uiteindelijk nog een uitgebreide commissievergadering noodzakelijk.

Omdat in eerdere nummers van de *Expresse* uitvoerig op de behandeling van de medianota is ingegaan zou het te ver voeren alle moties (rond de vijftig) te bespreken. Daarom nog een enkel woord over de volgende twee punten:

- de motie Kosto (PvdA) over abonnee-TV: De motie, die werd aangenomen met de steun van het CDA, houdt in dat de omroepen aan abonnee-TV mogen gaan deelnemen. In de motie staat onder andere dat de **eigen identiteit** van de omroeporganisaties behouden moeten blijven wanneer men wil deelnemen aan abonnee-TV; dat betekent derhalve onder verantwoordelijkheid van de omroepen waardoor er sprake is van een zelfstandige rol.

De VVD-fractie heeft tegen deze motie gestemd. Al ruim een jaar lang stelt zij dat omroepen en bedrijfsleven niet samen op abonnee-TV zouden moeten en dat omroepen geen zelfstandige toegang zouden moeten krijgen. De berichten dat de VVD-fractie met de PvdA zou hebben onderhandeld, waarbij zou zijn aangeboden bovengenoemde motie te steunen, zijn onjuist. Wel heeft de VVD-fractie ter oriëntatie met de PvdA gesproken, echter pas **nadat** het CDA dat deed. Er is **geen sprake** geweest van onderhandelingen of van een bod van de kant van de VVD-fractie.

- Het derde net en de relatie met de zendtijduitbreiding: de VVD-fractie heeft tegen de motie Van der Sanden/Beinema (CDA) over de oprichting van het derde televisienet gestemd, de motie werd overigens met de steun van de PvdA aangenomen. De bezwaren die de fractie tegen de komst van een derde net heeft, zijn al eerder uitvoerig verwoord (zie de VVD-*Expresse* nr. 27). Nu heeft Minister Brinkman de gedachte uitgesproken, dat de voorgenomen zendtijduitbreiding overdag eventueel zou moeten worden ingeleverd bij de komst van een derde net.

De VVD-fractie echter acht uitbreiding van de zendtijd overdag een juiste gang van zaken. Zij wil deze dan ook niet in het geding brengen voor een derde net. De zendtijd-uitbreiding overdag dient dan ook gewoon door te gaan.

(Voor nadere informatie: drs. L.M.L.H.A. Hermans en G.W. Keja, tel. 070-614911, resp. tst. 2654 en 2652.)

Kabinetsbeslissingen Waddengebied

Onlangs besprak de Bijzondere Commissie Waddenzee van de Tweede Kamer een drietal Kabinetsbeslissingen inzake het Waddenzeegebied. Dat waren de vergunning voor aardgaswinning aan Petroland op de Zuidwal, de uitbreiding van de haven van Lauwersoog en de indijking van ± 950 hectare bij Ferwerd aan de Noordfriese kust. De VVD-fractie keurde de aardgaswinning goed omdat de juridische positie van Petroland terzake erg sterk was en vervolgens omdat de winning van het aardgas heel zeker geen verontreiniging met zich kan brengen en tenslotte dat het om een tijdelijke activiteit gaat die weliswaar 20 jaar zal duren. Met dit laatste aspect is aangetoond dat het om een groot gasveld gaat. De haven van Lauwersoog voor de vissersschepen moet worden uitgebreid. Een gelukkige ontwikkeling omdat immers de vis-aanvoer toeneemt waardoor de visafslag is uitgebreid en waarop de haven nu volgt.

Het derde punt is inmiddels een meerjarige affaire geworden. Ook de friese Noordzeekust zal moeten worden beveiligd door een dijk op delta-hoogte. In de planning van het departement van Verkeer en Waterstaat is een deel van de friese noordkust het laatst aan de beurt van alle zeedijken. In 1990 moet het gereed zijn. Nu wil het geval dat de bestaande zeedijk plaatselijk ver het land inspringt en slechts heel geleidelijk weer op dezelfde baan komt waar de inspringing begint. In deze ontstane enclave is al sinds jaar en dag landaanwinning gaande. Ook verderop zeewaarts gebeurt dit nog, overigens langs de gehele kust. Het ligt sinds de 70'er jaren niet meer in de bedoeling deze landaanwinning te laten volgen door inpoldering. Daartoe zijn deze werken op een veel te laag pitje gezet. Uitgangspunt is uiteraard dat de Waddenzee – middels een Planologische Kern Beslissing (P.K.B.) niet zal worden aangetast tenzij landelijke of regionale belangen zulks vergen.

Gezien de zeer sterke activiteiten die in het Noord-friese worden ontwikkeld door middel van verschillende actiecomité's om tot een indijking over te gaan ten behoeve van gespecialiseerde landbouwproducties is er van een regionaal belang sprake. Het Provinciaal Bestuur van Friesland moet een consessie-aanvraag indienen voor een indijking en dus ook voor het aanleggen van een nieuwe zeedijk. De eerste aanvraag kwam in 1978. Dit plan kreeg de naam plan-D; de zoveelste mogelijkheid volgens het alfabet, waar bij plan-A een verhoging van de oude dijk voorstelde, dus zonder nieuwe indijking.

De VVD Tweede Kamer fractie stond achter plan D, dat wil zeggen met indijking. De toenmalige regering wilde deze aanvraag volgens plan D niet in. In een Kamerdebat daarover dienden Faber (CDA) en Harry Waalkens een motie in die uitsprak dat plan A niet moest worden uitgevoerd en waarin de mogelijkheid werd uitgesproken een dijk te leggen tussen A en D. In 1982 kwam het provinciaal bestuur van Friesland met een dergelijk plan, nu genaamd plan C, behelzend een indijking van plm. 1460 hectare. Volledigheidshalve dient vermeld dat de hoofdzak van de in te dijken gronden bestaan uit zogenaamde zomerpolders die reeds 1 meter boven het zee-niveau liggen. Deze gronden worden 's zomers beweide en herbergen 's winters bij tijd en wijle veel ganzen. In 1983 wees het huidige kabinet plan C ook af, maar zei er bij dat de eigenaren een dijkje mogen ophogen. Zodat de zojuist genoemde zomerpolders voor permanent agrarisch gebruik benut konden worden. Het „comité C" en andere autochtonen kwamen in verhoogde staat van activiteit.

De Bijzondere Kamercommissie hield wederom een hoorzitting in Leeuwarden. Allerlei politieke activiteiten volgden met name in het CDA. Het Friese Provinciale Bestuur liet weten aan het Kabinet nog eens te willen praten. Het resultaat daarvan is toch een indijking van ongeveer 950 hectare land achter een nieuwe deltadijk. Deze mag volgens het Rijk niet meer kosten dan f 66,5 miljoen.

Waalkens diende samen met het CDA in een Commissievergadering op 21 maart jl. een motie in waarin gevraagd wordt dit bedrag (zonnig) te indexeren omdat de uitvoering van de dijkbouw pas over enkele jaren plaats vindt.

In een tweede motie vroeg de VVD-fractie de Regering het daarheen te leiden dat de straks buitendijkse gronden die nog in particulier eigendom zijn, worden verworven door de Staat indien de eigenaren daarin bewilligen.

Naar het zich laat aanzien zullen beide moties worden aangenomen met steun van het CDA. Deze samenwerking tussen beide regeringsgezinde fracties is prettig om mede te delen, omdat beiden elkaar over en weer hebben verweten in de achterliggende tijd geen duidelijk standpunt terzake te hebben gegeven.

Harry Waalkens kon het CDA bedienen met een vastgelegde uitspraak voor plan C van collega Blauw bij de

begrotings-behandeling van Verkeer en Waterstaat.

Dat er nu minder wordt ingedijkt dan bij plan C vindt de VVD-fractie te betreuren, maar zij vindt het anderzijds heel belangrijk dat de Friezen en het Kabinet tot een accord kwam. De Ministers Winsemius en Braks hebben lange tijd niets willen weten van een indijking, ja zelfs te vuur en te zwaard bestreden. Nu – na het accord met Friesland – kunnen zij uitleggen dat een ieders belang er mee gediend is, zelfs die van de natuur en de natuurliefhebbers. Het kan verkeren.

(Voor nadere informatie: H.P.H. Waalkens, tel. 070-614911, tst. 2349.)

Turkije-nota

Deze week behandelde de Kamer de regeringsnota over Turkije. Het tijdstip waarop de nota is geschreven is meer dan een jaar geleden. Het is duidelijk dat het Turkije van toen grote verschillen vertoont met het Turkije van heden. Het ligt in de lijn van de verwachtingen dat er op korte termijn nieuwe ontwikkelingen zijn die nog meer afstand zullen maken van de toestand zoals hij was een jaar geleden.

Zoals duidelijk blijkt uit internationale commentaren op de nieuwe Turkse Grondwet heeft deze in ieder geval de mogelijkheden om de democratie in Turkije min of meer volledig tot stand te laten komen. Er bestaat geen model-Grondwet voor een democratie, er zijn in dezen vele verschillen waar te nemen in Europa, inhoudelijk is de Turkse in ieder geval voorzien van voldoende waarborgen, dat de burger zijn democratische vrijheden heeft. Van het grootste belang is daarom, om de uitvoeringswetgevingen in de gaten te houden. Ook daar zijn thans beoordelingen over gemaakt. Door toedoen van de Raad van Europa zijn een aantal internationale experts op het gebied van wetgeving uitgenodigd om hun oordeel te geven.

Uit de beoordeling van deze experts blijkt dat er zeer grote stappen zijn gezet op de weg naar de democratie, doch dat men nog niet gereed is. Het woord is duidelijk aan het parlement. Van belang is daarbij ook om te constateren, dat na de vorming van het Presidium van de Nationale Assemblee de Nationale Veiligheidsraad is ontbonden. De wetgevende macht is volledig in handen gelegd van het parlement, wat inhoudt de vorming van nieuwe wetten, maar ook de wijziging van bestaande wetten. De Grondwet valt hier ook onder.

Heel duidelijk komt naar voren, dat de militairen alles trachten te doen om een nieuwe toestand van anarchie, zoals die er was voor de militaire machtsovername, met een dertig-tal politieke moorden per dag, te voorkomen.

De komende verkiezingen voor lokale bestuurslichamen is van wezenlijk belang voor een toetsing van de democratie in Turkije. Meer partijen dan voor de algemene verkiezingen zijn toegelaten.

Van zeer groot belang voor de beoordeling is de situatie van de mensenrechten. Zij die thans onterecht gevangen zitten dienen zo snel mogelijk in vrijheid te worden gesteld. Vertrouwenwekkend is in ieder geval dat de schendingen begaan door de leden van het militaire regime even zeer in Turkije worden veroordeeld.

Een van de zorgwekkende zaken is het bestaan van „martial law" in Turkije. Een gevolg is namelijk dat handhaving van het recht dan volledig onder de militairen valt, en alles voor de militaire rechtbanken wordt gebracht. Echter men is druk doende ze op te heffen of te vervangen. De Nederlandse Regering blijft samen met gelijkgezinde landen aandringen op het volledig uitbannen van welke uitzonderingstoestand dan ook, pas dan zijn de militairen volledig

terug in de kazernes. De Raad van Europa is daar een uitermate geschikt platform voor. Het is natuurlijk evident dat de zogenaamde statenklacht ook voortgang moet vinden, maar het verleden kan niet uitgewist worden.

Ook de Europese gemeenschap heeft haar speciale verhoudingen tot Turkije. Er bestaat een associatie-overeenkomst doch het financiële protocol is bevroren. Terugkeer naar democratischer omstandigheden is voor ontdoeiing nodig.

Turkije is van essentieel belang voor de NAVO. Qua mankracht is zij één van de grootste contribuanten en zij bewaakt de langste grens met de Sovjet-Unie. Voorkomen dient te worden dat deze bondgenoot vervreemd wordt, ondanks de rechtvaardige kritiek onzerzijds op bepaalde zaken. Het is tevens de voorpost tegen het opdringende islametisch-fundamentalisme.

De Grieks-Turkse kwestie is zeer delicaat. Zeker de houding van de regering in Athene draagt niet bij tot verbetering van de relaties.

(Voor nadere informatie: J.D. Blaauw, tel. 070-614911, tst. 2989.)

(Uit de Eerste Kamerfractie)

Begroting Verkeer en Waterstaat 1984

Bij de selectie van onderwerpen voor bespreking in het plenaire debat heeft de VVD-fractie bij deze begrotingsbehandeling een sterke voorkeur getoond voor aangelegenheden met internationale aspecten.

Naast de actualiteit van de problemen van het grensoverschrijdend goederenvervoer werd die voorkeur bepaald door de prioriteit, die men in Nederland moet blijven toekennen aan internationale samenwerking voor het behoud van de positie op het gebied van verkeer en vervoer.

In dat kader werd uitdrukkelijk blijk gegeven van de grote waardering voor het Nederlandse memorandum, dat vorig jaar in de Europese Raad en in de Vervoersraad is gepresenteerd. Dat is een zeer lofwaardig initiatief geweest van deze VVD-minister. Taak is echter thans om het daarin voorgestelde beleid, gebaseerd op het beginsel van een vrij verkeer van diensten en vergroting van de effectiviteit en rentabiliteit van de vervoersector, te realiseren. Een belangrijke bijdrage daartoe vormt een spoedige opheffing van de kostbare en discriminerende belemmeringen aan de binnengrenzen van de Europese Gemeenschap. Met het oog op de deze week te houden vergadering van Europese transportministers werd Neelie Smit-Kroes daartoe veel succes gewenst.

Met betrekking tot de ontwikkelingen in de zeescheepvaart vertolkte de VVD-woordvoerder de grote zorg over gevallen van éézijdige reservering van lading door de overheid, dumpingspraktijken en economisch niet te rechtvaardigen tarief-aanbiedingen. De verwachting werd uitgesproken dat de moordende concurrentie, waarbij door de Russische koopvaardijvloot tot 40% onder de marktprijs wordt geopereerd, op lange termijn niet is vol te houden door de vrije handelsvloot uit het Westen. De oplossing van deze problematiek vergt een gezamenlijke Europese benadering, waarbij niet moet worden geschroomd om duidelijk te spreken over gerichte tegenmaatregelen.

Zeker moet worden voorkomen dat door het uitblijven van sterke reacties van Westerse zijde de indruk gaat ontstaan dat in deze niet alleen een lankmoedige doch ook een berustende houding wordt ingenomen. In haar beantwoording stelde de minister dat bij verder uitblijven van de

gewenste resultaten in het scheepvaart-politieke overleg op korte termijn een resolute houding van Westerse zijde mag worden tegemoet gezien.

Een belangrijk onderwerp, dat op nationaal niveau een meer liberale regeling behoeft, werd belicht door fractievoorzitter Guus Zoutendijk. Het betreft hier het regeringsstandpunt over het rapport „Taak en functie van de PTT”, van de zogenaamde commissie Swarttouw. Onze woordvoerder oordeelde dat het eventueel achterraken bij die van het buitenland in het bijzonder de Verenigde Staten, schadelijk is voor ons bedrijfsleven. Dit als gevolg van het bureaucratistische, logge en monopolistische karakter van de PTT-organisatie en het gebrek aan vrijheid voor de PTT directie om bedrijfsmatig en innovatief te opereren. In het rapport Swarttouw miste de woordvoerder in de eerste plaats een principiële discussie over de noodzaak van het PTT telecommunicatiemonopolie. Een duidelijke stellingname had toch niet mogen maskeren dat het monopolie beperkt dient te blijven tot het wat uit oogpunt van algemeen belang strikt noodzakelijk is. Mede gezien de grote belangen van het bedrijfsleven hadden daar passages gewijd dienen te zijn aan het voorkomen van oneerlijke concurrentie wanneer de PTT de aansluitvoorwaarden voor randapparatuur vaststelt, betreffende de snelheid van technische vernieuwing en betrokkenheid van het bedrijfsleven daarbij. Door het ontbreken van concurrentie dreigt toch bij elke monopolist immers het gevaar van willekeur, van technische verstarring en van niet op bedrijfs-economische gronden vastgestelde tarieven en prijzen.

De Staatssecretaris deelde de zorgen van de VVD-fractie in de Eerste Kamer.

Blijkens deze gedachtenwisseling zien wij de behandeling van deze nota in de Tweede Kamer tegemoet.

(Voor nadere informatie: A.M. van Bemmelen, tel. 070-244742.)

Rapport Prof. mr. B.M. Teldersstichting

Geschrift no. 51 van de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting is een rapport over **Jeugdwerkloosheid**. Deze helaas actuele studie gaat over de **gevolgen**, de **oorzaken** en de **bestrijding** van de werkloosheid onder jongeren. Aan de orde komen onderwerpen als de „verloren generatie”, „jeugdcriminaliteit”, „kansen schoolverlaters”, „minimum jeugdloon en werkloosheid”, „ontslagprocedures”, „leerlingwezen” en „arbeidsduur-verkorting”.

Dit geschrift is voor lezers van de VVD-Expresse gratis verkrijgbaar.

U kunt de bon, die hieronder staat invullen en opsturen in een enveloppe met postzegel naar

VVD-EXPRESSE

Postbus 19027, 2500 CA 's-Gravenhage

Deze aanvraag kunt u tot 2 april a.s. insturen.

Met blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

wil rapport nr. 51 ontvangen.

Verślavingsproblemen in de gevangenis

De door de regering aangegeven uitgangspunten en doelstellingen van het penitentiaire drugsbeleid worden in grote lijnen onderschreven. Deze zijn:

1. Het zoveel als mogelijk voorkomen van de invoer van en handel in drugs in de penitentiaire inrichting.
2. Het zoveel mogelijk beteugelen van het drugsgebruik.
3. Het bieden van bescherming aan (ex-)verslaafden en overige gedetineerden die geen bemoeienis met drugs willen hebben.
4. Het beschermen van het personeel tegen chantage en financiële verleiding door gedetineerde drugshandelaren.
5. In het kader van de algemeen geboden hulp, het bieden van bijstand welke op specifieke medische en sociaal-psychische verślavingsproblemen is gericht.

Kritiek wordt geleverd op de voorzichtige aanpak. Dit blijkt alleen al uit de gekozen bewoordingen. Bijvoorbeeld het „zoveel als mogelijk voorkomen van de invoer“ en het drugsgebruik „zoveel mogelijk te beteugelen“ in plaats van „te voorkomen“ en „te beteugelen“. Het lijkt bijna wel alsof niet in de resultaten van het voorgestelde beleid geloofd wordt. Deze benadering is onjuist en werkt niet inspirerend.

Het is volstrekt onaanvaardbaar dat de mogelijkheden tot handel in en gebruik van drugs in gevangenis en Huizen van Bewaring zo groot zijn. Uit een wetenschappelijk onderzoek naar kenmerken van gevangenisstraffen is naar voren gekomen dat 15% van diegenen, die vóór de detentie geen drugs gebruikten, verklaarden dit wel (incidenteel) tijdens detentie te doen.

Het is kennelijk mogelijk om de Nederlandse gevangenis clean in te gaan en er verslaafd uit te komen. Een beleid gericht op uitbanning van het drugsgebruik moet derhalve krachtig worden gevoerd.

Terecht wordt er een beleid ontwikkeld waardoor er een goed registratiesysteem van drugsverslaafden en handelaren komt. Het is onbegrijpelijk dat dit al niet eerder is gebeurd. De verślavingsproblematiek is toch al jaren bekend.

Het beleid is gericht op beperking van invoermogelijkheden, onder meer door stelselmatig onderzoek aan lichaam en kleding. Een dergelijk onderzoek is in beginsel vernederend. Het staat in feite haaks op de doelstelling van de humane tenuitvoerlegging van gevangenisstraffen. Niettemin is de situatie thans zo schrijnend, dat de VVD-fractie dergelijke onderzoeken onvermijdelijk acht. De VVD-fractie wil evenwel dat het beleid erop gericht is om binnen afzienbare tijd te komen tot een systeem in het gevangeniswezen, waarbij het onnodig zal zijn, dat de gevangenen die niet of nauwelijks met drugs te maken hebben, dergelijke onderzoeken moeten ondergaan.

De instelling van drug-vrije afdelingen is in de ontwikkeling naar een algeheel drug-vrije gevangenis onontkoombaar.

Bezwaar werd gemaakt tegen het apart zetten van drugshandelaren, uitsluitend omdat zij veroordeeld zijn vanwege overtredingen van de Opiumwet. Dit creëert gevangenis binnen gevangenis.

Uit informatie van directeurs van gevangenis is bovendien gebleken, dat het geenszins vaststaat, dat het de drugshandelaren zijn die ook voornamelijk verantwoordelijk zijn voor het drugsgebruik in de gevangenis.

Uit studies blijkt ook voor de Nederlandse situatie, dat er een duidelijke samenhang tussen drugsgebruik vóór en tijdens detentie is. Daarenboven blijkt er ook een samenhang te zijn tussen de inrichting waar men is ingesloten en drugsgebruik.

Dientengevolge dient de gevangenisstructuur gedifferentieerd te zijn. Diegenen die clean willen blijven en niet met drugs in aanraking willen komen, moeten daartoe de gelegenheid hebben.

Daartoe is door de VVD en CDA een motie ingediend met het verzoek aan de regering om te komen met voorstellen om tot drug-vrije afdelingen te komen.

(Voor nadere informatie: mr. A.H. Korthals, tel. 070-614911, tst. 2119.)

Uit het Europees Parlement:

Herziening Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Het Europees Parlement heeft een debat gevoerd over de herziening van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en de landbouwprijzen voor de campagne 1984-1985.

Enkele leden waren nogal teleurgesteld dat de Raad van Landbouwministers tot een accord gekomen was, de nacht voor dat het Parlement zich had kunnen uitspreken, over de kwestie van de melk en de monetair compenserende bedragen, alhoewel de grote meerderheid in het huis zich verheugd toonde dat de Raad eindelijk tot besluiten kwam.

De stemming over twee rapporten werd van de agenda afgevoerd en het parlement als geheel nam met een grote meerderheid, waaronder de Liberalen, compromisamendementen aan, waarin de Raadsbesluiten – die ook op een compromis berusten – werden goedgekeurd.

Minister Rocard, voorzitter van de landbouwraad, heeft voor het parlement de gevolgen van de genomen beslissingen duidelijk willen maken. Franse Socialist en Communisten, die het door de Raad bereikte accord categorisch verwierpen, hebben desondanks hun eigen minister gestuurd. De Liberale fractie, met uitzondering van de Franse leden heeft zich voor de raadsbesluiten uitgesproken.

De Luxemburgse Liberaal Charles Goerens heeft uit naam van de landbouwcommissie een rapport voorgelegd dat zich voor het opleggen van een oliën en vetten-belasting uitspreekt, maar hij maakte daar wel de kanttekening bij dat dat niet zou kunnen zonder dat er eerst met de Amerikanen overlegd is, omdat er anders een echte handelsoorlog uit zou breken.

Hendrik-Jan Louwes heeft deze belasting namens de begrotingscommissie afgewezen, omdat volgens die commissie het een illusie is te denken dat daardoor de landbouwuitgaven beperkt zouden kunnen worden. Zonder werkelijk diepgaande hervormingen zijn die uitgaven op de lange duur oncontroleerbaar.

Het rapport over de landbouwprijzen in zijn totaliteit heeft maar een zwakke meerderheid van het parlement kunnen vinden: 75 vóór, 58 tegen en 57 onthoudingen.

Het pakket maatregelen om een mogelijk evenwicht te brengen in de overschotproductie is eveneens aangenomen.

(Voor nadere inlichtingen: ir. H.J. Louwes, tel. 05956-1504.)